

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Balonmán e a súa didáctica	Código	620G01017	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	Torres Tobio, Gabriel	Correo electrónico	gabriel.torres@udc.es	
Profesorado	Fernandez Romero, Juan Jose Torres Tobio, Gabriel	Correo electrónico	juan.jose.fernandez@udc.es gabriel.torres@udc.es	
Web	http://campusvirtual.udc.es/moodle			
Descrición xeral	<p>A materia de balonmano e a súa didáctica, integrada no módulo de fundamentos do deporte, ten como obxectivo xeral que o alumnado adquira as seguintes competencias específicas: Identificar e comprender os aspectos psicomotrices e sociomotrices da modalidade deportiva de balonmán; coñecer os fundamentos e as habilidades técnico-tácticas individuais e colectivas que estruturan o xogo; adquirir unha competencia básica na execución de habilidades de xogo; deseñar, desenvolver e avaliar os procesos básicos de ensino-aprendizaxe do balonmán.</p> <p>En relación con estes obxectivos, os contidos da materia están orientados, fundamentalmente, ao ensino dos fundamentos didácticos para a programación da educación física escolar, e para as actividades de iniciación deportiva e recreativa.</p> <p>En relación á didáctica desta materia, na actualidade fálase dunha didáctica dos deportes colectivos en canto aos elementos comúns que os definen e relacionan; pero, cada materia, pola singularidade dos seus contidos, precisa de enfoques docentes propios e diferenciados. Por iso fálase dunha ?didáctica do balonmán? que, de acordo cos descritores do plan de estudos, se desenvolve seguindo un programa axustado aos seus contidos específicos, plantexado de xeito teórico-práctico, cunha metodoloxía docente de iniciación global. e específico do balonmán, e desenvolvido de xeito presencial.</p> <p>Analizando as características do balonmán tanto polo tipo de habilidades motrices que o definen (habilidades técnicas de execución, coordinación), baseadas na carreira, saltos, lanzamentos, como pola riqueza de factores perceptivos que se experimentan na comunicación motora do balonmán. xogo (táctico), e polas calidades físicas que desenvolve (forza, velocidade, resistencia) fai deste deporte colectivo de cooperación-oposición estratéxica unha actividade a programar no ámbito educativo, recreativo e competitivo.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer a evolución histórica, a organización do xogo, as regras do xogo e as habilidades técnico-tácticas básicas do balonmán.	A2 A26	B1	C3
Saber executar as habilidades técnico-tácticas individuais propias do balonmán e resolver situacións prácticas de xogo colectivo, demostrando un nivel adecuado, baseado en criterios específicos de eficiencia-calidade de execución- e eficacia.	A5 A25 A26	B2	C3
Saber identificar, describir e representar graficamente (coa terminoloxía e simboloxía adecuadas) os conceptos, habilidades técnico-tácticas individuais e procedementos de xogo colectivo, para o deseño das tarefas docentes.	A4 A9 A25 A26	B10 B16	C1 C3

Saber deseñar exercicios e sesións para desenvolver progresións metodolóxicas en diferentes contextos docentes.	A19	B1 B2	C1 C3
Saber avaliar a eficacia pedagóxica dos exercicios-progresións docentes, identificando erros no deseño ou programación de exercicios	A8 A12 A19	B1 B2 B10	C3
Deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relacionados coas habilidades específicas do Balonmán, en relación cos seus fundamentos didácticos, cara a un balonmán educativo en idade escolar (iniciación global e específica), e considerando un ensino diferenciado (idade, xénero, discapacidade) .	A2 A4 A7 A8 A9 A11 A18 A19 A25 A26 A27 A33 A36	B1 B2 B6 B7 B10 B11 B16	C1 C3

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque temático 1: Orixe, evolución e estrutura do xogo de balonmá	<p>Tema 1. Orixe, evolución das regras e estrutura do xogo: de BM11 a BM7</p> <p>Tema 2. A organización do balonmán e as regras das súas modalidades de xogo:</p> <p>2.1. Regras do xogo de balonmán 7</p> <p>2.2. Regras do xogo de balonmán de praia</p> <p>2.3. Regras do xogo de mini-balonmán</p> <p>Actividades prácticas do bloque temático 1:</p> <p>- Aplicación práctica das regras das modalidades do xogo de balonmán: BM11, BM7, BM-beach, mini-BM (aprende xogando)</p>
Bloque temático 2: Conceptos, terminoloxía e simboloxía específica do BM	<p>Tema 3. Características motoras do BM como deporte colectivo con valores educativos, recreativos e competitivos, para a actividade física deportiva, aplicable en educación física e na iniciación deportiva en idade escolar</p> <p>Tema 4. Marco de contidos. Clasificación de habilidades e comportamentos específicos do xogo: habilidades individuais de ataque e defensa e intencións técnico-tácticas, fases de xogo, organización do ataque colectivo e xogo táctico de defensa.</p> <p>Tema 5. Terminoloxía e símbolos específicos das accións do xogo de balonmán</p> <p>Actividades prácticas do bloque temático 2:</p> <p>- Aplicación práctica do deseño (descrición e representación gráfica) de supostos prácticos de situacións de xogo de ataque e defensa, coa terminoloxía e simboloxía específicas.</p> <p>- Aplicación práctica de observación e análise de xogos (análise de vídeo básico)</p>

Bloque temático 3: Fundamentos didácticos e metodolóxicos do ensino-aprendizaxe do balonmán en idade escolar

Tema 6. Áreas de intervención en idade escolar (adaptación do ensino en función do contexto e dos participantes):

- 6.1. BM como contido de aplicacións deportivas no currículo de educación física
- 6.2. Iniciación deportiva, global e específica, aos adestramentos e competición en BM

Tema 7. Metodoloxía da aplicación dos xogos, como medio básico para ensinar os fundamentos técnico-tácticos (aprender xogando)

Tema 8. Metodoloxía para o deseño de tarefas específicas para o ensino de situacións prácticas e elementos básicos de comunicación na instrución de tarefas ou mensaxe didáctica

Tema 9. Metodoloxía de deseño para sesións específicas para o ensino de situacións prácticas

Tema 10. Metodoloxía para avaliar a eficacia dos exercicios-tarefas docentes (EEE)

Tema 11. Introducción á avaliación para a detección e seguimento e talentos na formación dos xogadores

Actividades prácticas do bloque temático 3:

- Aplicación práctica da metodoloxía de aplicación do xogo
- Aplicación práctica do deseño (descrición e representación gráfica) de supostos prácticos de exercicios e sesións de docencia, con terminoloxía e simboloxía específicas

Bloque temático 4: fundamentos motrices, técnico-tácticos específicos do xogo BM

Tema 12. Iniciación ás habilidades e intencións técnico-tácticas individuais:

12.1. Dos atacantes (habilidades relacionadas coa capacidade de manter a posesión do balón e rematar o xogo cun tiro á portería):

- Do xogador atacante que leva a pelota (adaptación-manexo da pelota, movemento-rebote, finta, pase, lanzamento)
- Dos xogadores atacantes sen balón (desprazamento sen balón, desmarque de apoio, recepción)

12.2. Dos defensores (habilidades relacionadas coa capacidade de recuperar o balón e evitar a construción do xogo de ataque e do tiro á portería):

- Do defensor do portador de pelota (marcando proximidade-acoso, despoxo, interceptación, bloqueo, ...)
- Dos defensores dos atacantes sen balón (marca de distancia ou disuasión da proximidade, interceptación, ...)

12.3. Do porteiro (relacionado coas paradas de tiro):

- A situación e posición no espazo da meta e a súa colaboración táctica cos defensores
- Desprazamentos básicos
- Intervencións-paradas antes dos lanzamentos (desde p.e a partir de 7 m)
- O pase de apertura do contraataque

Tema 13. Iniciación ao xogo táctico colectivo:

13.1. Organización do modelo de xogo nas fases de ataque e defensa

13.2. A fase de contraataque:

- Subfases e organización do contraataque
- Tipos de procedementos grupais sinxelos de progresión de obxectivo en obxectivo, en diferentes relacións de interacción-oposición, en desigualdade e igualdade

13.3. A fase de ataque posicional:

- Iniciación á organización do ataque nun espazo amplo, antes de defensas abertas e avanzadas en profundidade variable (ata medio campo), en diferentes relacións de interacción-oposición, en desigualdade e igualdade
- Iniciación básica ao sistema de ataque 3: 3, antes de defensas pechadas (en dúas / unha liña), e transformacións dinámicas a 2: 4, en diferentes relacións de interacción-oposición, en desigualdade e igualdade. Liñas, posicións específicas e características dos xogadores asociados a cada posición
- Iniciación básica a medios tácticos de grupo sinxelos (movemento da pelota, movemento dos xogadores) e básicos (penetracións sucesivas, pase e saída, permutas, cruces, bloques, pantallas, cortinas), aplicables no modelo de xogo de ataque posicional

13.4. A fase defensiva de retirada

- Organización da retirada
- Tipos de retracción

13.5. A fase de defensa posicional:

- Iniciación a defensas abertas-avanzadas en profundidade variable a medio campo, en diferentes relacións de interacción-oposición, en desigualdade e igualdade (modelos de defensa individual)
- Iniciación básica a sistemas de defensa pechados en dúas liñas (3: 3, 3: 2: 1, 4: 2, 5: 1). Liñas, posicións específicas e características dos xogadores asociadas a cada posición (modelos de defensa zonal)
- Iniciación básica ao sistema de defensa nunha liña (6: 0). Posicións e características específicas dos xogadores asociados a cada posición
- Iniciación básica para agrupar medios tácticos (inclinar, cubrir, dobrar, cambiar de

opoñente, deslizarse ...), aplicable no modelo de xogo de defensa posicional

Actividades prácticas do bloque temático 4:

- Aplicación práctica de exercicios de iniciación ás habilidades individuais de ataque e ás intencións técnico-tácticas (coordinación de accións encadeadas de: adaptación-manexo da pelota, movemento-rebote, finta, pase, lanzamento)
- Aplicación práctica de exercicios de iniciación ás habilidades de defensa individual e ás intencións técnico-tácticas
- Aplicación práctica de exercicios de iniciación ao xogo táctico colectivo de ataque e defensa, combinando situacións prácticas de ataque e interacción de defensa
- Aplicación práctica do deseño de modelos de xogos de ataque e defensa

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A2 A4 A5 B7 C7	2	0	2
Sesión maxistral	A8 A9 A11 A18 A19 B1	6	10	16
Práctica de actividade física	A7 A11 A19 A25 A26 A27 A33 B2 B6	32	30	62
Proba práctica	A25	2	12	14
Traballos tutelados	A9 A11 A26 B2 B11 B16	1	10	11
Análise de fontes documentais	A5 A25 A26 A36 B10 C3	1	20	21
Proba mixta	A8 A12 A18 A19 A26 A33 B1 B2 C1	3	18	21
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O primeiro día de clase será: - unha explicación completa do tema: competencias, obxectivos, contidos, actividades do curso, sistema de avaliación, etc. - Recollida de datos do alumnado - etc.
Sesión maxistral	Realizaránse clases teóricas, con exposición oral. A exposición oral complementarase co uso de medios audiovisuais para transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Práctica de actividade física	É a avaliación das prácticas didácticas das clases. Requisitos: Son obrigatorios, tendo en conta a modalidade presencial da materia. Representa o 10% da nota final. É obrigatorio a realización do 70% das sesións prácticas didácticas (participación activa), para avaliar e superar a aprendizaxe experiencial que esta materia require. O alumnado que non cumpran esta porcentaxe obrigatoria non superarán o curso e deberán realizar as prácticas didácticas no ano seguinte. Valoraranse mediante avaliación continua, considerando: a) Frecuencia de participación en prácticas didácticas (valor 5%): A avaliación será de 0 a 10 puntos, e será necesario obter un mínimo de 5 puntos para aprobar as prácticas. Por cada falta de participación nas prácticas, descontarase 1 punto do seu valor. No caso de que o alumnado asista á clase pero non poida realizar a práctica, deberán presentar un resumo explicativo sobre a dita práctica. O alumnado cunha participación inferior ao 70% non aprobarán as prácticas didácticas, deixando as prácticas pendentes e, en consecuencia, a materia para futuras convocatorias. b) Actitude e nivel de participación práctica (valor 5%): Valóranse actitude, atención, implicación, iniciativa, proactividade, esforzo por mellorar, o nivel de calidade da execución práctica, o comportamento deportivo. A avaliación será de 0 a 10 puntos, e será necesario obter un mínimo de 5 puntos. Por cada falta de nivel de participación, descontarase 1 punto do seu valor.

Proba práctica	<p>Proba práctica: esta proba é obrigatoria. Representa o 20% da nota final.</p> <p>Realizarase mediante avaliación final na data da convocatoria oficial; Pero dependendo da evolución do curso, podería facerse previamente na última clase práctica (o profesor poderá avaliar mediante avaliación continua ao longo das clases, liberando ao alumno do exame práctico final).</p> <p>Proba práctica, para avaliar a competencia motora na execución das habilidades técnico-tácticas específicas do balonmán adquiridas polos alumnos como resultado da aprendizaxe (saber facer, saber aplicar, habilidades), demostrando e cumprindo un nivel ou criterios específicos de eficiencia -execución de calidade- e eficiencia.</p> <p>A avaliación do exame práctico será de 0 a 10 puntos, sendo necesario obter un mínimo de 5 puntos para superar a proba.</p> <p>No primeiro mes do curso, o profesor informará sobre os exercicios e as súas condicións de avaliación (recoméndase practicalos voluntariamente durante o curso).</p>
Traballos tutelados	<p>Son &quot;micro tarefas&quot; (tempo de desenvolvemento 7-10 minutos) de avaliación continua que se propoñen sobre un obxectivo de aprendizaxe relevante e coa intención de guiar o alumnado sobre como describir e representar gráficamente tarefas específicas; orientando tamén o modelo de preguntas-respostas para a preparación do exame teórico final. Poderían definirse como &quot;tarefas de retroalimentación&quot; ao saber aplicar. A periodización destas tarefas sería aproximadamente cada 15 días; propoñer nunha semana específica e presentarse a semana seguinte na clase; engadindo aproximadamente un total de 5-7 tarefas.</p>
Análise de fontes documentais	<p>Consiste na realización dun vídeo de análise técnico-táctico do xogo. É obrigatorio. Farase de xeito individual, por parellas ou en grupo de 3 alumnos, por decisión do profesor, dependendo da organización do curso e da extensión do traballo. Valórase de 0 a 10 puntos, sendo necesario obter un mínimo de 5 puntos para superalo; tendo en conta a calidade do contido e os aspectos formais solicitados.</p> <p>Este traballo realízase en avaliación continua, e baséase na metodoloxía didáctica denominada &quot;análise de fontes documentais&quot;, que implica o uso de documentos audiovisuais ou bibliográficos, e con actividades deseñadas para a súa análise e para a preparación doutros documentos. Como exemplo, podería solicitarse un traballo de &quot;observación e análise de vídeo do xogo de balonmán&quot;, identificando habilidades e comportamentos en accións de xogo (aprender vendo) e preparando un pequeno documento monográfico, empregando ferramentas multimedia.</p> <p>A estrutura e as condicións de desenvolvemento do traballo explicárase o alumnado ao comezo do curso, a través dun documento específico. O alumnado presentaráo na data establecida polo profesor durante o curso, inicialmente ao final do segundo ou terceiro mes de clase. No caso de non presentalo na data establecida, permanecerá para futuras convocatorias oficiais de avaliación. O profesor pode solicitar a presentación oral e multimedia.</p>
Proba mixta	<p>Exame teórico:</p> <p>Esta proba é obrigatoria. Realizarase mediante avaliación final na data da convocatoria oficial.</p> <p>A avaliación do exame será de 0 a 10 puntos e no propio exame especificaranse as condicións de avaliación, o valor de cada pregunta e a puntuación mínima total do exame para superalo.</p> <p>Consiste nunha proba escrita de todo o material ensinado, incluídos os contidos das prácticas, para avaliar os coñecementos adquiridos polos alumnos (saber, comprender, saber facer) e comprobar a consecución dos resultados da aprendizaxe.</p> <p>Esta proba pode integrar preguntas tipo ensaio e preguntas obxectivas. Para as preguntas de ensaio, podes ter preguntas de ensaio abertas e, para as preguntas obxectivas, podes combinar preguntas de resposta múltiple, ordenación, resposta curta, discriminación, conclusión e / ou asociación.</p> <p>Para obter unha avaliación positiva nas preguntas do exame, será necesario: Acertar a resposta, describila correctamente coa terminoloxía específica, facer gráficos claros e proporcionados coa simboloxía específica. O exame farase no idioma no que se imparte a materia (elixido por cada profesor); pero se se desexa noutro idioma, solicitarase unha semana antes da data de realización.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma do alumnado, baixo a tutela do profesorado e en ámbitos variados (académicos e profesionais). Refírese principalmente a aprender "a facer as cousas". Constitúe unha opción
Proba mixta	baseada na asunción por parte do alumnado da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.
Práctica de actividade física	Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente do alumnado e o seguimento desta aprendizaxe por parte do profesorado.
Análise de fontes documentais	
Proba práctica	O alumnado disporá de horas de tutoría privada e horas de tutoría en grupo para consultar ou ser asesoradas polo profesorado para o desenvolvemento das distintas tarefas da materia. Do mesmo xeito, facilitarase a través de tutorías presenciais ou virtuais a atención o alumnado con rexistro de asistencia parcial. O correo electrónico e os equipos utilizaranse como medio de comunicación continuo entre o profesor e o alumnado.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A9 A11 A26 B2 B11 B16	Os traballos consisten na realización de pequenas tarefas mediante avaliación continua. Estas tarefas serán voluntarias e individuais. Valor 10% da nota final. Son "micro tarefas" (tempo de desenvolvemento 7-10 minutos) de avaliación continua que se propoñen sobre un obxectivo de aprendizaxe relevante e coa intención de guiar ao alumnado sobre como describir e representar gráficamente tarefas específicas; orientando tamén o modelo de preguntas-respostas para a preparación do exame teórico final. Poderían definirse como "tarefas de retroalimentación" ao saber aplicar. A periodización destas tarefas sería aproximadamente cada 15 días; propoñer nunha semana específica e presentarse a semana seguinte na clase; engadindo aproximadamente un total de 5-7 tarefas. Neste apartado de posibles tarefas inclúese a realización dun diario voluntario de prácticas cunha metodoloxía resumida e / ou esquemas. O seu propósito é organizar e resumir os principais contidos experimentados, con diagramas gráficos simplificados da práctica. O diario pódese escribir a man para promover a capacidade de debuxar exercicios de adestramento ou facelo con ferramentas multimedia. O diario facilita o estudo para a preparación do exame final teórico-práctico. A valoración de cada tarefa será de 0 a 10 puntos.	10

Proba mixta	A8 A12 A18 A19 A26 A33 B1 B2 C1	<p>Exame teórico:</p> <p>Esta proba é obrigatoria. Realízase mediante avaliación final na data da convocatoria oficial.</p> <p>A avaliación do exame será de 0 a 10 puntos e no propio exame especificaranse as condicións de avaliación, o valor de cada pregunta e a puntuación mínima total do exame para superalo.</p> <p>Consiste nunha proba escrita de todo o material ensinado, incluídos os contidos das prácticas, para avaliar os coñecementos adquiridos polos alumnos (saber, comprender, saber facer) e comprobar a consecución dos resultados da aprendizaxe. Esta proba pode integrar preguntas tipo ensaio e preguntas obxectivas. Para as preguntas de ensaio, podes ter preguntas de ensaio abertas e, para as preguntas obxectivas, podes combinar preguntas de resposta múltiple, ordenación, resposta curta, discriminación, conclusión e / ou asociación.</p> <p>Para obter unha avaliación positiva nas preguntas do exame, será necesario: Acertar a resposta, describila correctamente coa terminoloxía específica, facer gráficos claros e proporcionados coa simboloxía específica. O exame farase no idioma no que se imparte a materia (elixido por cada profesor); pero se se desexa noutro idioma, solicitarase unha semana antes da data de realización.</p>	30
Práctica de actividade física	A7 A11 A19 A25 A26 A27 A33 B2 B6	<p>É a avaliación das prácticas didácticas das clases. Requisitos:</p> <p>Son obrigatorios, tendo en conta a modalidade presencial da materia. Representa o 10% da nota final.</p> <p>É obrigatorio a realización do 70% das sesións prácticas didácticas (participación activa), para avaliar e superar a aprendizaxe experiencial que esta materia require. O alumnado que non cumpra esta porcentaxe obrigatoria non superará o curso e deberá realizar as prácticas didácticas no ano seguinte.</p> <p>Valoraranse mediante avaliación continua, considerando:</p> <p>a) Frecuencia de participación en prácticas didácticas (valor 5%):</p> <p>A avaliación será de 0 a 10 puntos, e será necesario obter un mínimo de 5 puntos para aprobar as prácticas. Por cada falta de participación nas prácticas, descontarase 1 punto do seu valor.</p> <p>No caso de que o alumnado asista á clase pero non poidan realizar a práctica, deberán presentar un resumo explicativo sobre a dita práctica.</p> <p>O alumnado cunha participación inferior ao 70% non aprobará as prácticas didácticas, deixando as prácticas pendentes e, en consecuencia, a materia para futuras convocatorias.</p> <p>b) Actitude e nivel de participación práctica (valor 5%):</p> <p>Valóranse actitude, atención, implicación, iniciativa, proactividade, esforzo por mellorar, o nivel de calidade da execución práctica, o comportamento deportivo. A avaliación será de 0 a 10 puntos, e será necesario obter un mínimo de 5 puntos. Por cada falta de nivel de participación, descontarase 1 punto do seu valor.</p>	10

Análise de fontes documentais	A5 A25 A26 A36 B10 C3	<p>Consiste na realización dun vídeo de análise técnico-táctico do xogo. É Obrigatorio. Farase de xeito individual, por parellas ou en grupo de 3, por decisión do profesor, dependendo da organización do curso e da extensión do traballo. Valórase de 0 a 10 puntos, sendo necesario obter un mínimo de 5 puntos para superalo; tendo en conta a calidade do contido e os aspectos formais solicitados.</p> <p>Este traballo realízase en avaliación continua, e baséase na metodoloxía didáctica denominada "análise de fontes documentais", que implica o uso de documentos audiovisuais ou bibliográficos, e con actividades deseñadas para a súa análise e para a preparación doutros documentos. Como exemplo, podería solicitarse un traballo de "observación e análise de vídeo do xogo de balonmán", identificando habilidades e comportamentos en accións de xogo (aprender vendo) e preparando un pequeno documento monográfico, empregando ferramentas multimedia.</p> <p>A estrutura e as condicións de desenvolvemento do traballo explicaranse aos estudantes ao comezo do curso, a través dun documento específico. O alumnado presentarao na data establecida polo profesor durante o curso, inicialmente ao final do segundo ou terceiro mes de clase. No caso de non presentalo na data establecida, permanecerá para futuras convocatorias oficiais de avaliación. O profesor pode solicitar a presentación oral e multimedia.</p> <p>(*) Observación deste traballo colaborativo:</p> <p>O profesor, a petición individual do alumnado, pode considerar propostas para substituír este traballo por actividades contempladas na metodoloxía docente como "Saídas de campo", desenvolvidas (baixo a responsabilidade dos alumnos) nun contexto alleo ao académico (clubs, escolas deportivas) e relacionadas co campo de estudo da materia. Centrándose no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa de adestramento e competición, e a recollida de información (vídeo, enquisas ...), ou outros temas establecidos co profesor. Os estudantes deben realizar un mínimo de 10 saídas de campo (por exemplo: 8 sesións de adestramento e 2 xogos) e enviar un informe ou diario final.</p>	30
Proba práctica	A25	<p>Proba práctica: esta proba é obrigatoria. Representa o 20% da nota final.</p> <p>Realizarase mediante avaliación final na data da convocatoria oficial; pero dependendo da evolución do curso, poderíase facer antes na última clase práctica (O profesor poderá avaliar mediante avaliación continua ao longo das clases, liberando ao alumnado da proba final práctica).</p> <p>Proba práctica, para avaliar a competencia motriz na execución das habilidades técnico-tácticas específicas do Balonmán adquiridas polo alumnado como consecuencia da aprendizaxe (saber facer, saber aplicar, habilidades), demostrando e cumprindo un determinado nivel ou criterios de eficiencia-calidade de execución- e eficiencia.</p> <p>A avaliación da proba práctica será de 0 a 10 puntos, sendo necesario obter un mínimo de 5 puntos para superar a proba.</p> <p>No primeiro mes de curso o profesor informará sobre os exercicios e as súas condicións de avaliación (recoméndase practicalos voluntariamente durante o curso).</p>	20

Observacións avaliación

O profesor pode establecer a avaliación da materia, seleccionando entre as seguintes metodoloxías e probas, mediante avaliación continua e / ou final, segundo os seus criterios pedagóxicos. O profesor, ao comezo do curso, explicará cada unha das probas que estableza para a avaliación e a súa avaliación.

Observacións sobre a avaliación:

1. Asistencia á avaliación: asistencia obrigatoria ás clases teóricas, prácticas e titorías grupais, considerando a modalidade presencial da materia. As actividades académicas presenciais son esenciais na actividade física e nos deportes. A asistencia obrigatoria ás clases non puntuará na nota final (ponderación 0%)
  2. A porcentaxe mínima de asistencia á avaliación: será do 70%. O alumnado que non cumpra esta porcentaxe obrigatoria de asistencia ás "clases didácticas teórico-prácticas" non superará a materia e deberá asistir ás clases do curso seguinte. Tendo en conta a modalidade presencial da materia e que as actividades presenciais son esenciais na práctica de actividade física e deporte, non se establece ningunha alternativa á asistencia mínima obrigatoria.
  3. Os requisitos para aprobar a materia son os mesmos tanto na primeira oportunidade como na segunda oportunidade ou en convocatorias extraordinarias posteriores
  4. Os criterios para manter as partes aprobadas na segunda oportunidade son: Considerando que cada convocatoria consta de dúas oportunidades (xuño-xullo), as probas de avaliación continua e final aprobadas na primeira oportunidade liberaranse na segunda oportunidade.
  5. Os criterios para manter as partes aprobadas en futuras convocatorias de avaliación son: As probas de avaliación continua e final aprobadas en convocatorias anteriores manteranse e liberaranse en convocatorias posteriores.
  6. O alumnado matriculado parcialmente: o alumnado matriculado parcialmente deberá realizar e superar as mesmas probas e requisitos de avaliación continua e final que o resto do alumnado.
  7. Idioma dos exames: o exame será no idioma da materia. Se alguén quere facelo noutro idioma oficial da UDC, solicitarase unha semana antes da data de finalización.
  8. Opcións alternativas de avaliación para casos especiais xustificadas: o alumnado con discapacidade ou con discapacidade por lesións crónicas ou temporais para a práctica motora, pode solicitar a adaptación de tarefas motrices nas sesións e probas de avaliación e realizar actividades alternativas, sempre e cando as competencias do tema permítano
  9. Cando se realicen probas en liña, empregarase a plataforma UDC ou os sistemas recoñecidos por esta.
  10. Implicacións do plaxio na realización das probas ou actividades de avaliación: a realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente unha nota de fracaso "0" na materia e na correspondente convocatoria, invalidando así calquera nota obtida en todas as avaliacións. actividades para a convocatoria extraordinaria ?.
- Ademais, segundo a Lei de Convivencia Universitaria (BOE núm. 48, do 25 de febreiro de 2022), a fraude académica, considérase falta moi grave, podendo implicar expulsión de 2 a 3 anos da universidade constando no expediente académico ata o seu total cumprimento; así como, a perda de dereitos de matrícula parcial durante un curso ou semestre académico (art. 14). Enténdese por fraude académica calquera comportamento premeditado tendente a falsear os resultados dun exame ou traballo, propio ou alleo, realizado como requisito para superar unha materia ou acreditar o rendemento académico (art. 11).
11. Nota final: a nota final da materia valorarase entre 0 e 10 puntos, como resultado da media ponderada das metodoloxías de avaliación establecidas na táboa anterior.

Para superar a materia é imprescindible obter a nota mínima de aprobado (puntuación mínima de 5 puntos sobre 10) en todas e cada unha das probas de metodoloxía-avaliación establecidas como obrigatorias, para sumar a media ponderada de cada unha das probas á nota final. En caso contrario, as probas non superadas estarían pendentes para outra convocatoria.

Cuando alguen ten "non presentado" en todas as probas de aviación establecidas, y se presenta só a una proba, e esa proba e superada ou bem suspendida, entón a nota final aparecerá como "suspenso" e non aparecerá como "non presentado".

Cando na mesma convocatoria hai unha cualificación de "non presentado" nunha oportunidade e suspenso en noutra, entoo a su nota será suspenso..

Bibliografía básica

- Antón García, J. L. (1990). Balonmano. Táctica grupal ofensiva. Fundamentos y etapas de aprendizaje. Madrid: Gymnos.
- Antón García, J. L. (1998). Balonmano. Táctica grupal ofensiva. Concepto, estructura y metodología. Madrid: Gymnos.
- Antón García, J. L. (2002). Balonmano. Táctica grupal defensiva. Concepto, estructura y metodología. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Bárcenas, D., & Román, J. d. D. (1991). Balonmano. Técnica y metodología. Madrid: Gymnos.
- Bayer, C. (1986a). La enseñanza de los juegos deportivos colectivos. Barcelona: Editorial Hispano Europea.
- Bayer, C. (1986b). Técnica del balonmano. Barcelona: Editorial Hispano Europea.
- Blázquez, D. (1995). La iniciación deportiva y el deporte escolar. Barcelona: INDE.
- Bonnefoy, G., Né, R., & Lahuppe, H. (2000). Enseñar balonmano para jugar en equipo (Vol. 503). Barcelona: Inde.
- Cercel, P. (1980). Ejercicios para las fases del juego. Bucarest: Editorial Sport Turisa.
- Czerwinski, J. (1993). El balonmano: Técnica, táctica y entrenamiento. Barcelona: Paidotribo.
- Espar, X. (1998). El concepto de táctica individual en los deportes de equipo. *Apunts Educación Física y Deportes*(51), 16-22.
- Falkowski, M., & Enriquez, E. (1979a). Estudio monográfico del portero. Madrid: Esteban Sanz.
- Falkowski, M., & Enriquez, E. (1979b). Táctica y sistemas de juego I. Madrid: Esteban Sanz.
- Falkowski, M., & Enriquez, E. (1983). Estudio monográfico de los jugadores de campo. Madrid: Esteban Sanz.
- Falkowski, M., & Enriquez, E. (1988). Aprendiendo a jugar: El juego como medio didáctico de aprendizaje de la técnica. Madrid: Esteban Sanz.
- Fernández, J., Viaño, J., Cerdeira, C., & Cancela, J. (2000). Enseñanza de los juegos deportivos colectivos a través del balonmano. Madrid: Gymnos.
- García Herrero, J. A. (2003). Entrenamiento en Balonmano. Bases para la construcción de un proyecto de formación defensiva. Barcelona: Paidotribo.
- Hans - Dieter, T. (1993). Balonmano: Entrenamiento, técnica y táctica. Barcelona: Martínez Roca.
- Hans-Dieter, T. (2004). Balonmano: Ejercicios y programas de entrenamiento. España: Hispano Europea.
- Lasierra, G., Ponz, J. M., & De Andrés, F. (1992a). 1013 ejercicios y juegos aplicados al balonmano. Fundamentos y ejercicios individuales (Vol. I). Barcelona: Paidotribo.
- Lasierra, G., Ponz, J. M., & De Andrés, F. (1992b). 1013 ejercicios y juegos aplicados al balonmano. Sistemas de juego y entrenamiento del portero (Vol. II). Barcelona: Paidotribo.
- Mariot, J., & Rongeot, F. (1984). Handball comportamental. Paris: Vigot.
- Mayer Arias, A. (2020). 100 ejercicios y juegos seleccionados de iniciación al balonmano. España: Wanceulen.
- Muller, M. (1996). Balonmano. Entrenarse jugando. Barcelona: Paidotribo.
- Né, R., Bonnefoy, G., & Lahuppe, H. (2000). Enseñar balonmano para jugar en equipo. Barcelona: INDE.
- Noteboom, T. (1986). Les fondaments pedagògiques et techniques du handball. Paris: Amphora.
- RFEBM. (2021). Reglas de juego. Retrieved from www.rfebm.com
- Rodríguez, D., García, A., Ruiz, F., & Casado, C. (2001). La iniciación al balonmano en el medio escolar. Nuevas tendencias metodológicas: iniciación deportiva basada en los deportes colectivos. Madrid: Gymnos.
- Román, J. d. D., Sánchez, F., & Torrecusa, L. (1988). Guía metodológica. Iniciación al balonmano (1ª ed.). Madrid: Federación Española de Balonmano.
- Torres, G., & Crespo, R. (2010). Balonmano. Contraataque. Guía práctica de ejercicios para el juego de transición. Santiago de Compostela: Sadega.
- Torres Tobío, G. (1992). Pasar-recibir: Situaciones de aprendizaje en balonmano. *Revista Educación Física*(42), 23-32.
- Torres Tobío, G. (1993). [Metodología de utilización del juego aplicado en el aprendizaje de los deportes de equipo: Balonmano]. *Actas del Congreso Internacional de Balonmano*. RFEBM. INEF Madrid.
- Torres Tobío, G. (1998). La finta: factores variables de la práctica. *Area de Balonmano*(4), 13-17.
- Torres Tobío, G. (1999). Adaptación y manejo del balón. Algunas variables alternativas de la práctica. *Area de Balonmano*(12), 15-23.
- Torres Tobío, G. (2004). Aproximación al análisis didáctico del contenido del portero de balonmano. *Area de Balonmano*(28), 9-24.

Bibliografía complementaria	<p>Antón García, J. L. (2004a). Análisis evolutivo, estructural y funcional del sistema defensivo 3:2:1. Granada: Grupo Editorial Universitario. Antón García, J. L. (2004b). Análisis evolutivo, estructural y funcional del sistema defensivo 6:0. Granada: Grupo Editorial Universitario. Antón García, J. L. (2014). Balonmano. Innovaciones y contribuciones para la evolución del juego(Vol. I). España: OléLibros.com. Antón García, J. L. (2015). Balonmano. Innovaciones y contribuciones para la evolución del juego(Vol. II). España: OléLibros.com. Antón García, J. L. (2017). Balonmano. Innovaciones y contribuciones para la evolución del juego(Vol. III). España: OléLibros.com. Antón García, J. L. (2018). Balonmano. Innovaciones y contribuciones para la evolución del juego(Vol. IV). Madrid: Editorial Anubis. Antón, J. L., Chiroso, L. J., Avila, F. M., Oliver, J. F., & Sosa, P. (2000). Balonmano. Innovaciones y contribuciones para la evolución del juego. Madrid: Gymnos. Espar, X. (2001). Balonmano, deporte y rendimiento. Barcelona: Martínez Roca. Moreno, F. (2004). Balonmano: Detección, selección y rendimiento de talentos. Madrid: Gymnos. Oliver, J. F. (2009). Guía de trabajo para la formación en Balonmano. Ambitos físico, motor y táctico grupal ofensivo(1ª ed.). Madrid: Real Federación Española Balonmano. Pinaud, P., & Díez, E. (2009). Percepción y creatividad en el proceso de aprendizaje del balonmano. Barcelona: Stomberg. Romám Seco, J. d. D. (2019a). El legado académico técnico-intelectual de Juan de Dios Román(J. L. Antón García Ed. 1ª ed. Vol. I). Badajoz: Diputación Provincial de Badajoz. Romám Seco, J. d. D. (2019b). El legado académico técnico-intelectual de Juan de Dios Román(J. L. Antón García Ed. 1ª ed. Vol. II). Badajoz: Diputación Provincial de Badajoz. Romám Seco, J. d. D. (2019c). El legado académico técnico-intelectual de Juan de Dios Román(J. L. Antón García Ed. 1ª ed. Vol. III). Badajoz: Diputación Provincial de Badajoz. Román, J. d. D. (2003). Técnica y creatividad en los deportes colectivos. La creatividad en balonmano. Area de Balonmano, 23, 11-16. Román, J. d. D. (2006). Los inicios del siglo XXI: Evolución y tendencias del juego. Area de Balonmano, 38, 1-12. Román, J. d. D. (2007). Táctica colectiva grupal en ataque: los modelos en el balonmano español. Area de Balonmano, 43, 1- 17. Torres, G., Fariña, L., Román, J., & Avila, A. (2010a). Balonmano: Pruebas de evaluación para el seguimiento y selección de talentos en la formación de jugadores. HandballTest. Vigo: Sadega Publicaciones Didácticas. Torres, G., Fariña, L., Román, J., & Avila, A. (2010b). HandballTest. Evaluación y seguimiento de jugadores de Balonmano (Programa informático). Vigo: Sagois. Torres Tobío, G., & Spate, D. (2001). Fas fallen und gleiten von der pikeauf lernen. Revista Handball Training(2), 4-11.</p>
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Iniciación en deportes IV (Balonmán) (optativa) /620G01315

Observacións

?Coo finalidade de mellorar o sistema de garantía interna de calidade do noso centro, sería convinte que o alumnado atendese á solicitude realizada pola UDC, con periodicidade cuadrimestral, respecto a participar no proceso de avaliación das materias cursadas? e cuxa chamada realiza baixo o nome de ?AVALÍA? consistindo en responder as enquisas que avalían a docencia do profesorado en cada materia. Partindo dunha breve análise da evolución da materia de Balonmán nos diferentes plans de estudo de Ciencias da Actividade Física da Universidade da Coruña, desde a súa implantación en 1987; maniféstase que nos sucesivos plans de estudos produciuse unha perda progresiva e relevante do número de créditos no ensino do Balonmán e os deportes en xeral, que afecta non só ás decisións de programación do ensino do profesorado, senón tamén á aprendizaxe do alumnado. Esta transformación pode afectar á calidade do proceso ensino-aprendizaxe, e provocar cambios no perfil dos titulados, afectando o coñecemento, á experiencia vivencial, e o seu saber metodolóxico. En consecuencia, optimízase a formación inicial en BM e a súa didáctica, suplementado a actividade formal do currículo con outras non formais (extracurriculares, complementarias), para mellorar a aprendizaxe e reverter a influencia negativa que a perda do número de créditos ocasiona á formación inicial do alumnado, mediante a realización dun conxunto de actividades prácticas, relacionadas co adestramento e a competición nesta modalidade deportiva. Estas actividades son de carácter voluntario. Por exemplo: Seminario de "Adestramento e competición en Balonmán 7", seminario de "Novas tecnoloxías aplicadas á análise de xogo en BM, curso de Balonmán Praia, etc.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías